

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1(5)

2015-10-07

500-5820-2015

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över – Betänkandet, Vägar till ett effektivare miljöarbete (sou 2015:43)

Länsstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet – Vägar till ett effektivare miljöarbete. Länsstyrelsen har särskilt granskat de områden som utpekats i remissen men väljer att också kort yttra sig över övriga förslag.

Länsstyrelsen delar utredarens synpunkter och tillstyrker följande förslag i utredning men med vissa förbehåll:

- Miljömålen i myndighetsstyrningen
- Regeringens myndighetsstyrning
- Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
- Miljöforskningens tillgänglighet

Länsstyrelsen delar inte utredarens slutsatser och avstyrker följande förslag:

- Uppföljning, utvärdering och resultatredovisning inom miljömålssystemet
- En ny myndighet för tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning

Miljömålen i myndighetsstyrningen

Länsstyrelsen delar utredarens synpunkter och ser behov av en tydligare rollfördelning och en tydligare samt bättre styrning av myndigheternas miljömålsarbete.

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen anser att det är viktigt för miljömålsarbetet och hållbarhetsarbetet i Sverige att 1 § behålls intakt för Naturvårdsverket och att de även ansvarar för fördjupad utvärdering.

Naturvårdsverket har en central ställning och väl utarbetade rutiner i arbetet med att verka för att miljömålen och generationsmålet ska uppnås. Det är

2015-10-07

500-5820-2015

tveksamt om det kan bli några effektivitetsvinster med att ta bort den uppgiften från 1 §.

Uppgiften att främja hållbar utveckling innebär också att Naturvårdsverket kan arbeta tvärssektoriellt med stora hållbarhetsfrågor som t.ex. konsumtion och samhällsekonomisk analys mellan nationell och regional nivå och tillsammans med alla de aktörer som berörs av miljömålsarbetet.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens nuvarande uppdrag i instruktionen 5 a §; att verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen fastställt ska nås, och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling; måste finnas kvar. Länsstyrelsen är den myndighet som ska regionalisera målen. Uppdraget ger länsstyrelsen möjlighet att konkretisera målstyrningsarbetet på regional nivå och ta fram de åtgärder som behövs för genomförandet samt förankra detta hos de aktörer som berörs i länet. Den nuvarande skrivningen i 5 a § ger en bättre helhetsbild än den föreslagna och ger stöd för det arbete som krävs på regional nivå, därför bör den finnas kvar.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att införa en ny uppgift i 3 § myndighetsförordningen att ledningen ska se till att myndighetens verksamhet främjar en hållbar utveckling som bidrar till att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Det är bra med tydliga uppdrag och det finns redan idag en mängd verksamhetsanpassade uppgifter hos länsstyrelserna som bidrar till att nå det av riksdagen beslutade generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Det nyinrättade miljömålsrådet kommer att kunna vara ett stöd för myndigheterna i miljömålssystemet.

Miljömålen är idag väl inarbetade och står för att uppnå ett önskvärt miljötillstånd. Etappmålen ska vara vägen att nå dem och beskriva den samhällsomställning som krävs för uppfyllelse av dem. Länsstyrelsen föreslår därför att man inte gör några genomgripande förändringar av miljömålssystemet innan 2020. Länsstyrelsen menar att målen inte är otydliga och att det är viktigt att det finns en fortsatt långsiktighet i arbetet.

Uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen är tveksam till om uppföljning och utvärdering blir effektivare om den utförs av Formas istället för av Naturvårdsverket. Förslaget innebär bl. a. att Naturvårdsverket och länsstyrelserna ska leverera underlag till Formas istället för till NV. Länsstyrelsen anser att man bör invänta år 2020 och därefter göra en översyn av organisationen.

Den organisation som finns för uppföljning och fördjupad utvärdering är väl etablerad och behövs för att visa hur det ser ut i olika delar av Sverige. Den är också viktigt för att vi ska veta om vi är på rätt väg. Det kräver en väl ut-

2015-10-07

500-5820-2015

vecklad organisation på både nationell och regional nivå för att följa upp miljömålen.

Däremot kunde det vara bra om Formas kunde göra en oberoende uppföljning vart 4:e år för att framförallt följa upp vissa åtgärdsinriktade insatser som ex restaurering av naturmiljöer och effekter från miljöskatter. Detta är komplicerat och borde passa Formas nuvarande verksamhetsområde. Det är också insatser där det kan ta lång tid innan man ser resultat.

Regeringens myndighetsstyrning - finansiell styrning

Utredningen har på ett bra sätt fångat de svårigheter och hinder som idag uppstår med ettårig anslagsfinansiering vid genomförande av sådana uppgifter som länsstyrelserna regelbundet genomför inom ramen för sina uppgifter och anslagets ändamål, tex förorenade områden, områdesskydd, skötsel och förvaltning av skyddade områden, strategiska energi-och klimatarbete etc. Länsstyrelserna har i flerårsbudgeten under de senaste åren påtalat behovet av att inomstatliga medel för sådan verksamhet som länsstyrelserna utövar år efter år, istället för ettåriga anslag som utbetalas via centrala verk, ska tilldelas länsstyrelserna i form av direkta anslag eller tillföras länsstyrelsernas förvaltningsanslag.

Vad gäller förslaget att överföra utbetalningen av beloppsbestämda statsbidrag från de centrala myndigheterna till Kammarkollegiet har Länsstyrelsen svårt att se några större effektivitetsvinster av detta förslag. De centrala myndigheterna är väl insatta i bidragen och den miljöpolitiska styrning som eftersträvas. Det finns även en naturlig koppling till de centrala myndigheterna i frågan om information och vägledning kring bidragen. Länsstyrelsen avstyrker därför utredarens andra förslag i avsnitt 11.3 i utredningen.

En myndighet för tillståndsprovning, tillsyn och tillsynsvägledning

Utredaren pekar på flera problem med dagens organisation och uppdelningen av provning, tillsyn och tillsynsvägledning. Utredaren menar att lösningen är att bilda en ny nationell Miljömyndighet med ansvar för såväl provning som operativ tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen menar att beskrivningen av den tänkta myndigheten är summarisk och att det är flera frågor som behöver analyseras ytterligare vilket medför att det är svårt att värdera fördelarna med förslaget. Utredaren påtalar att det finns brister i dagens system framför allt när det gäller rättssäkerhet, konkurrensneutralitet och effektivitet. Dessa brister bör kunna lösas genom mindre förändringar i dagens system vilket skulle ge bättre resultat och dessutom bli mindre kostsamt än att bilda en ny myndighet. Länsstyrelsen avstyrker därför utredarens förslag om en ny myndighet.

Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Länsstyrelsen tillstyrker utredarens förslag med vissa förbehåll. Länsstyrelsen delar utredarens bedömning att det finns brister i nuvarande organisation

men konstaterar samtidigt att beslutsunderlaget behöver fördjupas för att avgöra hur en omorganisation ska ske.

Länsstyrelsen kan konstatera att vattenförvaltningens olika myndighetsnivåer behöver tydliggöras för att få ett effektivt havs- och vattenarbete. Konstruktionen med självständiga vattendelegationer innebär att beslutsgången avviker från det normala inom statlig förvaltning. En regional organisation och tillhörande beslutsorgan med regional kompetens i sakfrågorna ger lokal förankring och acceptans för åtgärdsprogramen. Men många av besluten är principiella och det krävs ofta avvägningar mellan flera direktiv och nationella mål. Beslutsmandatet behöver därför delvis föras över till nationell nivå.

En förstärkning av HaV:s roll som ledande nationell myndighet för vattenförvaltningsarbetet är nödvändig av flera skäl. Vägledningsarbetet behöver bli effektivare och tydligare. Fördelningen av resurser för åtgärdsarbetet behöver en tydligare nationell styrning.

Länsstyrelsen anser samtidigt att det finns starka skäl för att säkerställa en stark regional närvaro på distriktsnivå. Det regionala perspektivet och samordningen inom distriktet är viktiga och centrala delar i arbetet med vattenförvaltningen och därmed i förlängningen i arbetet med att få till åtgärder. Vattenråden behöver samordnas inom respektive vattendistrikt. En centralisering av vattenförvaltningen kan innebära att lokala förhållanden och miljöproblem inte kommer att beaktas i lika stor utsträckning och att förankringsarbetet blir sämre.

När en omföring av resurser ska göras till Länsstyrelserna behöver fördelningsmodellen förändras så att den tar större hänsyn till den geografiska fördelningen av vattenförekomster mellan länen.

En stor omorganisation av vattenförvaltningen kommer att påverka åtgärdsarbetet. Det är därför viktigt att man beaktar när i tid det är lämpligast att göra en förändring.

Miljöforskningens tillgänglighet

Länsstyrelsen delar utredningens förslag att FORMAS ska få en ny arbetsuppgift som innebär att vetenskapligt utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet för att öka tillgängligheten till miljöforskningens resultat.

Övriga synpunkter

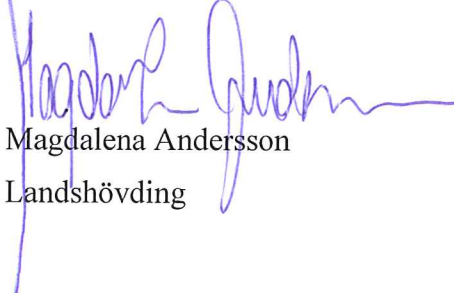
Kulturmiljöfrågorna ges inte särskilt stort utrymme i utredningen (när det kommer till åtgärder). Kulturmiljöfrågan berörs i beskrivningen av förutsättningarna, men finns inte med i förslagen till nya direktiv. Då kulturmiljö är en central del av uppfyllelsen av 10 miljömål så är det viktigt att Riksantikvarieämbetet också får förtydligade direktiv inom miljömålsområdet i sin myndighetsinstruktion, både vad det gäller att främja hållbar utveckling för att uppnå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt tydliga uppdrag för att bidra till att uppnå dem, särskilt inom områdena inventering, åtgär-

2015-10-07

500-5820-2015

der, miljöövervakning och uppföljning. Då området inom vissa miljömål också har motstående intressen är det viktigt att det finns resurser för att samverka och utreda dessa.

I ärendet har förutom föredragande, Eva Mikaelsson, enhetschef på Miljöanalysenheten deltagit.

Magdalena Andersson
Landshövding

Magnus Langendoen
Enhetschef Miljöenheten

